

Cuprins

Prefață	VII
Preface	VII
Preface	XI
Cuvânt înainte	XIII
Avant propos	XV
Foreword	XVII
Despre autor	XIX
L'auteur	XXI
About the author	XXIII

PARTEA I INSTITUȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC

Capitolul I. Considerații generale cu privire la dreptul internațional public	3
Secțiunea 1. Definiție și noțiune.....	3
Secțiunea 2. Evoluția dreptului internațional.....	5
§.1. Dreptul internațional înaintea apariției statului modern	5
§.2. Dreptul internațional de la nașterea statului modern până la Primul Război Mondial	8
2.1. Elementele constitutive ale statului modern	9
2.2. Dreptul internațional clasic - dreptul societății interstatale	10
§.3. Dezvoltarea dreptului internațional între cele două războaie mondiale	13
§.4. Dreptul internațional contemporan.....	13
4.1. Dreptul intern: un sistem juridic perfect și complet	15
4.2. Dreptul internațional - un sistem juridic incomplet și imperfect.....	16
Capitolul II. Izvoarele dreptului internațional.....	17
Secțiunea 1. Noțiuni cu caracter general.....	17
Secțiunea 2. Tratatul, izvor de drept internațional	18
§.1. Definiția și elementele tratatelor.....	19
§.2. Clasificarea tratatelor internaționale.....	21
§.3. Etapele elaborării tratatelor.....	22
3.1. Negocierea tratatelor.....	22
3.2. Semnarea tratatelor	23
3.3. Ratificarea tratatelor.....	24
3.4. Rezervele la tratat	25
3.5. Aplicarea tratatelor în dreptul intern al statelor părți	26

3.6. Legislația română privind tratatele	27
3.7. Interpretarea tratatelor.....	28
3.8. Efectele tratatelor.....	28
3.8.1. Efectele tratatelor față de părți	28
3.8.2. Efectele tratatelor față de terți	29
3.9. Modificarea tratatelor.....	29
3.10. Suspendarea și încetarea tratatelor.....	29
3.11. Nulitatea tratatelor.....	31
3.11.1. Viciile de consimțământ.....	31
3.11.2. Încălcarea normelor imperative	33
3.11.3. Regimul juridic al nulităților.....	33
Secțiunea 3. Cutuma. Definiție și condiții de existență	34
§.1. Elementele constitutive ale cutumei.....	35
1.1. Elementul material al cutumei.....	35
1.2. Elementul psihologic al cutumei: <i>opinio juris</i> <i>sive necessitatis</i>	35
§.2. Opozabilitatea cutumei.....	36
§.3. Codificarea cutumei.....	36
§.4. Raportul dintre tratat și cutumă.....	37
Secțiunea 4. Principiile dreptului internațional	38
§.1. Principiile generale de drept prevăzute de articolul 38 din Statutul CIJ.....	39
§.2. Principiile fundamentale ale dreptului internațional.....	40
2.1. Principiile fundamentale prevăzute în Declarația Adunării Generale a ONU din 1970	40
2.2. Alte principii fundamentale prevăzute în Actul Final de la Helsinki din 1975	43
Secțiunea 5. Actele unilaterale	43
§.1. Actele unilaterale ale statelor.....	44
§.2. Actele unilaterale ale organizațiilor internaționale.....	45
§.3. Actele unilaterale ale organelor jurisdicționale	46
Secțiunea 6. Mijloace auxiliare de determinare a regulilor de drept	47
§.1. Jurisprudența	47
§.2. Doctrina	48
§.3. Echitatea.....	49
Capitolul III. Subiectele dreptului internațional public.....	50
Secțiunea 1. Noțiuni cu caracter general.....	50
Secțiunea 2. Statul. Noțiune. Elemente constitutive	51
§.1. Teritoriul statului.....	53
1.1. Delimitarea frontierelor de stat.....	54
1.2. Modalități de dobândire a teritoriului	55
1.3. Principiul „uti possidetis juris”	56
§.2. Populația.....	57
2.1. Cetățenia. Noțiune. Scurt istoric	57
2.2. Statutul străinilor aflați pe teritoriul unui stat. Extrădarea și expulzarea.....	64
2.2.1. Regimul juridic aplicabil străinilor.....	66
§.3. Guvernul	67

§.4. Formarea și dispariția statului	68
§.5. State atipice	69
5.1. Vaticanul.....	69
5.2. Alte entități care se manifestă pe plan internațional	70
§.6. Recunoașterea statelor și a guvernelor.....	72
6.1. Mecanismul de recunoaștere al statului.....	73
6.2. Formele recunoașterii	73
6.3. Recunoașterea guvernelor	77
6.4. Efectele recunoașterii	78
§.7. Suveranitatea, atribut esențial al statului.....	79
§.8. Prerogativele internaționale ale statului	80
§.9. Neutralitatea statelor	81
9.1. Compatibilitatea dintre statutul de neutralitate permanentă și calitatea de membru O.N.U.	82
§.10. Succesiunea statelor. Noțiune și obiect.....	82
10.1. Raportul dintre statul succesori și ordinea internațională	83
10.2. Raportul dintre statul succesori și statul predecesor	86
10.3. Raportul dintre statul succesori și persoanele fizice.....	87
Secțiunea 3. Organizațiile internaționale	88
§.1. Clasificarea organizațiilor internaționale. Criterii de clasificare....	89
1.1. Criteriul teritorial.....	89
1.1.1. Organizații cu vocație universală	89
1.1.2. Organizații cu vocație regională.....	90
1.2. Criteriul material.....	90
1.2.1. Organizații internaționale cu competență generală	91
1.2.2. Organizații internaționale care au competențe specifice	92
1.3. Criteriul finalității.....	92
1.3.1. Organizațiile internaționale de cooperare	92
§.2. Funcționarea organizațiilor internaționale.....	94
2.1. Membrii organizațiilor internaționale	94
2.1.1. Forme de participare la organizațiile internaționale	95
2.1.2. Reprezentarea statelor membre în organizație.	96
2.2. Structura organizațiilor internaționale.....	96
§.3. Personalitatea juridică a organizației internaționale.....	98
§.4. Competențele organizațiilor internaționale	99
§.5. Națiunile Unite, organizație cu vocație universală și competență generală.....	101
5.1. Obiectivele Organizației Națiunilor Unite	102
5.2. Structura Organizației Națiunilor Unite	103
5.2.1. Adunarea Generală a Națiunilor Unite	104
5.2.2. Secretarul General al Națiunilor Unite	109
Secțiunea 4. Organizațiile neguvernamentale și persoanele particulare.....	110
§.1. Organizațiile neguvernamentale. Noțiune și importanță.....	110
1.1. Recunoașterea internațională a organizațiilor neguvernamentale	111
1.2. Statutul consultativ al organizațiilor neguvernamentale	112

§2. Consacrarea individului ca subiect de drept internațional	112
§3. Persoana privată și drepturile omului.....	113
3.1. Protecția universală a drepturilor omului	115
3.2. Protecția regională a drepturilor omului	117
§.4. Răspunderea internațională a persoanelor private	121
4.1. Tribunalele penale internaționale.....	121
4.2. Curtea Penală Internațională.....	122
Capitolul IV. Reglementarea pașnică a diferendelor	124
Secțiunea 1. Noțiuni cu caracter general.....	124
Secțiunea 2. Reglementarea nejurisdicțională a diferendelor internaționale	125
§.1. Mijloace pașnice cu caracter diplomatic.....	126
1.1. Negocierile directe	126
1.2. Bunele oficii și medierea	127
1.3. Ancheta internațională.....	129
1.4. Concilierea.....	131
§.2. Mijloace politice de soluționare a diferendelor internaționale	132
2.1. Sistemul pus în practică de Organizația Națiunilor Unite	132
2.1.1. Rolul Adunării Generale și a Consiliului de Securitate în reglementarea pașnică a diferendelor	133
2.1.2. Rolul organelor subsidiare ale O.N.U.	137
2.1.3. Rolul Secretarului General al Națiunilor Unite în rezolvarea pașnică a diferendelor	138
2.1.4. Limitele competenței Națiunilor Unite în rezolvarea litigiilor	138
2.2. Soluționarea regională a diferendelor	139
2.2.1. Soluționarea în cadrul Uniunii Europene.....	139
2.2.2. Soluționarea în cadrul Consiliului Europei	141
2.2.3. Sistemul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).....	141
2.2.4. Liga arabă.....	143
2.2.5. Organizația Unității Africane.....	144
2.2.6. Organizația Statelor Americane.....	144
Secțiunea 3. Reglementarea jurisdicțională a diferendelor internaționale	145
§.1. Arbitrajul internațional.....	145
1.1. Organul arbitral	147
1.2. Efectele sentinței arbitrale internaționale	149
1.3. Căile de atac împotriva sentinței arbitrale	149
§.2. Curtea Internațională de Justiție	150
2.1. Structura Curții Internaționale de Justiție	151
2.2. Competența Curții Internaționale de Justiție.....	151
2.2.1. Competența contencioasă.....	152
2.2.2. Competența consultativă.....	153
2.3. Procedura în fața Curții Internaționale de Justiție.....	153
2.4. Normele aplicabile de către Curte.....	154

Capitolul V. Răspunderea internațională a statelor și organizațiilor internaționale	155
Secțiunea 1. Noțiuni cu caracter general.....	155
Secțiunea 2. Fundamentul răspunderii internaționale.....	157
Secțiunea 3. Faptul generator al răspunderii internaționale	157
§.1. Elementul obiectiv al faptului generator	158
1.1. Faptul ilicit, generator primordial al răspunderii internaționale. Clasificarea faptelor ilicite	159
1.2. Faptul licit, generator ipotetic al răspunderii internaționale	164
1.3. Cauze ale absenței unui principiu general al răspunderii obiective în materia dreptului internațional public.....	165
§.2. Elementul subiectiv al faptului generator de răspundere	167
2.1. Fapte care rezultă din activitatea statului.....	168
2.2. Fapte care rezultă din pasivitatea statului	168
Secțiunea 4. Circumstanțe care exclud răspunderea internațională.....	170
Secțiunea 5. Prejudiciul	171
§.1. Tipuri de prejudicii	173
1.1. Prejudiciul material și prejudiciul moral	173
1.2. Prejudiciul direct și prejudiciul mediat	173
§.2. Identificarea prejudiciului	174
§.3. Obligația secundară de reparație a prejudiciului.....	175
§.4. Modalități de reparație a prejudiciului.....	176
Secțiunea 6. Protecția diplomatică.....	178
§.1. Condițiile punerii în aplicare a protecției diplomatice	179
1.1. Legătura de cetățenie între persoana privată care a suferit prejudiciul și statul său.....	179
1.2. Regula epuizării căilor interne de recurs	180
1.3. Condiția „clean hands”	180
§.2. Punerea în aplicare a protecției diplomatice.....	181
2.1. Asumarea reclamației persoanei private	181
2.2. Internaționalizarea litigiului	182
2.3. Repararea prejudiciului suferit de persoana privată	182
§.3. Comportamentul statului ca subiect de drept internațional	183
Secțiunea 7. Răspunderea organizațiilor internaționale.....	185
Secțiunea 8. Măsuri de executare forțată legate de răspunderea internațională.....	187
§.1. Noțiuni cu caracter general.....	187
§.2. Retorsiunea și represaliile	188
Capitolul VI. Dreptul internațional al spațiilor	190
Secțiunea 1. Noțiuni cu caracter general.....	190
Secțiunea 2. Spațiul maritim	191
§.1. Elaborarea dreptului mării.....	191
§.2. Spațiile maritime asupra cărora statul își exercită prerogativele	193
2.1. Marea teritorială	193
2.2. Platoul continental.....	196
2.3. Zona economică exclusivă (ZEE).....	197

§.3. Spațiile maritime internaționale.....	198
3.1. Gestionarea spațiilor submarine	198
3.1.1. Regimul general de gestionare a spațiilor submarine.....	199
3.1.2. Organizarea instituțională a gestionării spațiilor submarine.....	200
3.2. Marea liberă.....	201
3.2.1. Cabluri, conducte și tunele submarine	203
3.3. Zona contiguă	204
§.4. Instituționalizarea spațiilor maritime	204
Secțiunea 3. Strâmtoarele internaționale	205
Secțiunea 4. Fluviile și canalele internaționale	206
§.1. Trecerea de la dreptul de navigație la dreptul de exploatare	207
§.2. Regimul juridic specific fluviilor	207
2.1. Evoluția regimului juridic al Dunării	209
§.3. Regimul juridic al canalelor internaționale	211
Secțiunea 5. Situația juridică a navelor	213
§.1. Naționalitatea navelor. Efectele juridice ale pavilionului.....	213
1.1. Navele de război	214
1.2. Navele destinate unui serviciu guvernamental	214
Secțiunea 6. Zone cu regim juridic special	215
Secțiunea 7. Dreptul spațiului aerian și al celui extraatmosferic.....	218
§.1. Spațiul aerian	218
1.1. Spațiul aerian național. Regimul de navigație	219
1.2. Spațiul aerian internațional	221
1.3. Organizația Aviației Civile Internaționale	222
§.2. Spațiul extraatmosferic	222
2.1. Statutul juridic al spațiului extraatmosferic	223
2.2. Obligația de cooperare în spațiul extraatmosferic	224

PARTEA A II-A JURISPRUDENȚA INSTANȚELOR INTERNAȚIONALE

1. Cauza „Wimbledon”	229
2. Cauza „Haya de la Torre”	229
3. Cauza privind „Zonele de pescuit anglo-norvegiene”	230
4. Cauza privind „Platoul continental al Mării Nordului”	230
5. Cauza „Lotus”	231
6. Diferend frontalier cu privire la fâșia Aouzou.....	232
7. Cauza „Trail”	232
8. Cauza cu privire la „Activitățile militare și paramilitare în Nicaragua”	233
9. Cauza privind „Competența tribunalelor din Dantzig”	234
10. Cauza privind „Insula Palmas”	235
11. Cauza „Lac Lanoux”	236
12. Consecințele juridice generate de prezența continuă a Africii de Sud în Namibia	237
13. Procesul de la Nürenberg.....	237

Cuprins	343
---------	-----

14. Repararea prejudiciilor suferite în serviciul Națiunilor Unite.....	238
15. Condiții de admitere a unui stat ca membru al Națiunilor Unite	239
16. Personalul diplomatic și consular al Statelor Unite la Teheran	239
17. Proiectul „Gabcikovo-Nagymaros”	240
18. Cauza „Timorul Oriental”	241
19. Cauza „Alabama”	242
20. Cauza privind Strâmtoarea Corfou	242
21. Cauza privind „Concesiunile Mavrommatis”	243
22. Cauza „Barcelona Traction”	243
23. Cauza „Africa de Sud-Vest”	244

PARTEA A III-A CHESTIONAR	247
--	------------

PARTEA A IV-A

Convenția cu privire la dreptul tratatelor, Viena, 23 mai 1969.....	283
--	------------

Rezumat	307
Résumé	315
Resume	324
Bibliografie	333